

KELLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, november 15

Tizenegyedik évfolyam.

A SZOMSZÉDBÓL.

Gróf Taaffe kormánya alatt harmadszor ül össze az osztrák Reichsrát s ez az osztrákoknál koránt sem tartozik a kellemetes dolgok közzé. Mindenki párt el van szontyolódva s az országgyűléstől ép oly keveset várnak, mint remélnék. A „Neue Freie Presse“ azt állítja, hogy az egész összeülés azon képet tárja elé, midőn a halálosan beteg ember hosszú idő múlva még egyszer a tükörbe tekint, s azon pusztításokat látja, melyeket a betegség véghez vitt rajta. Reichsrát! Van még olyan is? — kiált — a „N. Fr. Pr.“ Vajjon az a gyűlés a korona tartományok küldöttségeinek, mely Bécsbe jó, hogy a politikai vásáron szavazatával beszeresse a kerületi és tartományi szükségleteket, vajjon az még országgyűlés? Vajjon az a birodalmi képviselő-ez, mely husz évvel ezelőtt összehívott, hogy megaláztatásból Ausztriát felemelje, mely az osztrák pénzügyek caosába rendet hozott, nagy szervező törvényeket alkotott, az igazságügyet elválasztotta a közigazgatástól és a concordatum-Ausztriájából a hit és lelkiismereti szabadság birodalmát teremtette, egy nagy igazságügyi reform alapjait megvetette; szóval a század geniusának ezer kaput nyitott, hogy az belépjen és fáklyájával az évtizedes sötétséget elűzze. Mit remél ma napság a birodalom, a birodalmi gyűléstől? Ritka békés időben élünk, mely-lévi századunk nagy háborúi között takarékoskodni kellene és semmi sem történni a birodalmi gyűlés által öröklött bűntünk, a finánc calamitás gyógyítására. Azon hajók, melyeket a bosniai hadjárat a magyar kiegészítés vont maga után állt vannak élve, de semminemű nagyobb állami feladat nem vétetett újra kézbe. Az igazságügyi és adóreform késik, a deficit nő, dacára az adóemeléseknek. Ha összevonnak a birodalmi gyűlés sессиójának eredményét, Galiczia kapott egy új vasutat, Csehország egy cseh egyetemet s a birodalom legfőbb szükségletei hiányt szenvednek.

Hogy a küszöbön álló tílcsszak e szomorú viszonyokon változtatni fog, azt Ausztriában senki sem reméli. A miniszterium, s a többség közti viszony olyan, hogy minden parlamenti tevékenység, ki lesz mérve azon célból, hogy a két factor egymás mellett megférjen. Valamely egységes program keresztlvite-léről szó sem lehet, miután a többség egyes töredékei egymás között és ezek a kormánnyal nem alkothatnak közös programot. Az ellenzék tehetetlen s leg-jobb, a mit tehet a resignáció és türelem, a türelem azon napig, a midőn a választók lesznek hivatva itélni a felett, miként tetszik a Taaffe-rendszer.

A körül forog a kérdés, vajjon Ausztria német vagy szláv, liberális vagy reactionarius módon, vagy végelmezésben alkotmányosan avagy az alkotmányosság látszata mellett kormányoztassék. Ha a lakosság legközelebből választáshoz jut, e kérdéssel tisztában kell lennie, e felől pedig az ellenzéknek kell őt felvilágosítania. Ezért kell az ellenzéki árnyalatoknak tömörülniük.

A „N. Fr. Pr.“ ezután buzdítja a német liberális pártot, hogy ez irányban tegyen lépéseket. Mint a fennebbiekben láttunk, az osztrákok legkevésbé sincsenek megelégedve önmagokkal s egy kis édes visszaemlékezésen keresztül a boldogabb múltakra, áttör az a keserűség, mely az osztrákokat gyöttri, azon tudat miatt, hogy a szláv áramlatokkal nem elég erősek megküzdeni.

Késégtelen, hogy nekünk magyaroknak igen nagy hasznunk nincs benne, ha az osztrák parlament compact és erőteljes. Másfelől azonban magyar szempontból csak sajnálatra méltó, ha ez a gyengeség odáig terjed, hogy az osztrákok jóformán önmagokkal tehetetlenek, és ez által magát a parlamentarismust kockáztatják. A monarchia új alkotmánya a két parlamentre van fektetve, s ha egyik meginog, utána mozdul a másik is. Remélhető, hogy Ausztriában a

német elemnek öntudatra ébredésével a viszonyok ott is változni fognak, de mily szerencse az, hogy a míg oda át dolingeznek az emberek s halálos betegségről beszélnek, minálunk a parlamentarismus szilárdul áll s egészséges constructióval bír.

A delegationalis ülések folytán beállt thozási szünet alatt e hó 18-án lesz az első bizottsági ülés. A képviselőház közigazgatási bizottsága ugyanis ekkor tart ülést, s tárgyalni fogja az „Abauj és Tornamegyék egyesítéséről

ujból választhatók; a gyűléseken 7 tag jelenléte szükséges határozathozatalra; a tagok a gyűlés előtt 8 nappal a napirend közlése mellett értesítendők. E javaslat egyhangulag elfogadtatott. Olvastatott ezután a hitközség tagjaihoz intézett felhívás szövege, melyben a canonszeri megalakulásról értesítették a hívők. A felolvasott szöveg elfogadtatott. A hitközségi tagok illetményei befizetésére január 1. és július 1. mint félévi határidő tűzött ki. Megállapították továbbá a papi illetmények (stola).

Hajós János ezután saját, úgy a volt fiókegyház presbiteriuma nevében lemondván, kérte a választást megejtetni, mielőtt azonban ez megtörtént volna. Derzsi Károly és Jakab Elek indítványára a volt presbiterium tagjainak jegyzőkönyvi közönet szavazatát, s a gondnok, jegyző, pénztárnoknak, valamint Buzogány Áronnak, ki a fiókegyház papi teendőit látta el, külön írásbeli közönet nyilvánítsa határozattal egyhangulag. — A szavazatszedő bizottságba Györfly Géza elnöke alatt Nagy Lajos és Ajtay Károly kiküldetvén, a szavazatok összeszámítása után kiütött, hogy megválasztottak: I. gondnokká Hajós János, II. gondnokká Bedő Albert, jegyzőkké Farkas Sándor és dr. Máthé Sándor, pénztárnokká Végh József. Egyháziak: ká Ajtai József és Szigeti József. A presbiterium tagjai lettek a fővárosból Buzogány Áron, Daniel Gábor, Domaniczky István, Gál Jenő, Grúz Albert, Halmágyi Sándor, dr. Hatala Péter, Jakab Elek, Sebes Pál, Serényi Henrik, dr. Székely Ferencz, Székely Elek, Tassy Béla, Ürmösy Miklós; a vidékiek közül: Herczeg Odeskálchy Árpád, Nagy Károly, Horváth Gy. és Malatinszky György, összesen 18.

Még néhány kisebb, inkább a belügyekre vonatkozó tárgy intéztetett el s ezzel az elnök megjelenése után a közgyűlés délután fél 2 órakor véget ért.

BELFÖLD.

Fővárosi levél.

Budapest, nov. 13.

T. Szerkesztő ur! Járvány! Valóságos járványt látok a „Sára Bernhardtismus” a fővárosban. Eclatáns módon bizonyul be, hogy a „rendkívüli” művésznő rendkívüli módon ért a reclam csinálásához. Bécsben volt még, s már is lázba hozta Budapestet. Ma ide érkezett, s még a legjamborabb kedélyű polgárokon is erőt vett, valami delirium-féle. Saráhról beszél ma mindenki. A hölgyvilág dühösen kapkodja a „beszédese” lapokat, a melyek trüf-füzere leírják a művésznő öltözékét.

Nem kell ma politika, nem humanus mozgalom; nem érdekel új bank, nem a trónörökös útja — semmi, semmi, csak Sarah Bernhardt!

És arra is fogadok, hogy a jövő félévi való keresetek 50%-ának oka az lesz, hogy az „elhetetlen” férj nem volt képes jegyet szerezni az asszonyoknak! Nincs az a bárony bunda, gyémántos karperecz, a mivel kilehetne bekétni egy feleséget, aki látni akarja Sarát, és nem kapott jegyet a „diva-évad”-ban.

Ma délután érkezett meg az isteni Sarah! — no lám, magamon is erőt vett az a valami... Ej! hát megjött Bernhardt Sara! A vasuti indóházban ép oly nagy néptömeg ácsorgott, mint a mekkora az Európa szálló kapuját vette ostrom alá, hogy láthassa a majdnem „lát-hatatlan”, a ki zárt kocsijából kingerve, gyorsan sietett föl a virágokkal és szőnyegekkel ékített lépcsőkön lakosztályába. És a lakosztály fedelmileg van berendezve! Azok a butorok van, nek benne, a melyek a walesi herceg részére készültek ittléle alkalmával. Sarah szereti a fényt, a pompát, s eddig is százezreket költött arra. Most milliókat gyűjteni jár a „későbbi” napokra. Nagy bölcsen cselekszi.

A lapok ma alig beszélnek egyébről, mint ez újjáról. Azt hiszem, igen örül ennek Thaisz Elek és rendőrsége. Eddig rájuk járt a rud, — most pihenhetnek legalább, és nyugodtan (!) járhatnak a Landauer-féle befűrés elkövetői után. Mert hát erről is sokat beszéltek a napokban. Különös érdeket kölcsönzött a merész betöréses esetnek az, hogy egyszer csak belekerült a mysericus historiába a S o m s k o s y neve. Hogy, hogyan, de ő is kérdőre vonatott. Igazolta magát, mert nem bántották, s ma el is utazott Budapestről, állítólag birtokot vásárolni a vidéken. Higgye, a ki hiszi...

És ez az eset most rendkívül alkalmas és hálás thema

Munkácsy Mihály a nagyszerű Pálus képe óta hat új képet festett. Kettő ezek közül — mint az „Egyetértés”-nek írják — két régebbi sikernek megújítása; az egyik a Siralombáz-nak, mely Munkácsy hírnevét voltaképpen megalapította, a másik annak a hajnali jelenetnek, mely az 1873-ki bécsi kiállítás magyar osztályában aratott sikert, újrafestése. Mind a Siralombázon, mind az utóbbin a művész némi módosításokat, illetőleg javításokat tett. E két komor kép közt két vidám esemény van: virágok. Míg a másik vidám jelenet, mestori színezéssel. Az ürhölgy függő cserépből virágokat szakít, az asztalra könnyűkölve meg két kis szűke gyermek, gyönyörűen rajzolja s gyönyörűen festve, nézi a „kismama” foglalkozását.

Ébers György, a nagyírthi író ismét egy új regényt ír, melynek címe „Polgármesterné asszony lesz.” Ezzel nem Egyiptomból meríti tárgyát és nem a régi korból. A történet Hollandban játszódik tizenhatodik században.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. november 14.

— **A hivatalos lapból.** A gyula fehérvári ügyvédi kamara részéről ezezenel közlirre tétetik, hogy Lázár György dévai ügyvéd e kamara lajstromába folytatónak felvételt.

Helyi hírek.

— **Dr. Éltés Károly** erdélyi székesegyházi kanonokot és igazgató tanácsai eladott, az erdélyi püspök ur önmaga kolozsvári plébánosnak kinevezte. A kitűnő s nagy szolgálatait által már is jeles érdemeket szerzett férfi kivétel mindenki méltó örömmel fogadja s méltán kívánhat mindenki s kívánnunk mi is szeretettel a kolozsvári r. k. hitközségnek. A beiktatási ünnepére e hó 27-én lesz.

— **Sarah Bernhardt** fővárosi vendégszerelése után, mint a P. N. írja, Kolozsváron át Bukarestbe utazik, s mint a P. N. megjegyzi egy előadásra Kolozsvárott is meg lehetett volna nyerni. Mi azt hisszük, hogy még mind nem késő, s színháznak igazgatóságának nem is kértünk nagy megerőltetésébe, különösen ha a fővárosi fogadtatás a nagy művésznő dicshatárát kielégítette, Sarah Bernhardt legalább egy előadásra megnyitni. A színház igazgatósága nem kis hálára kötelezné a kolozsvári művész közönséget, ha az Sarah Bernhardt a város első tragédiáját színpadunkon üdvözölhetné.

— **A kolozsvári** jót. négyzet választási mánya nov. 12-én tartott ülésében 4 folyamodónak egyezményesenkor 13., negyvennek havi részletekben kiadandólag 374, együtt 387 frt. segédelmet utalványozott. Kovács Antal.

— **Nyilvános köszönet.** Szász Ádám nyugalmazott városi házi pénztárnok az ideiglenes napjára szánt koszorú megváltása címén, a városi szegények javára tíz forintot adott át a szegények pénztárának. Miért nyilvános köszönetet mondani alosított tanács kötelességének tartja. A kolozsvári tanács.

— **A kolozsvári m. kir. tud. egyetemi középiskolai tanárjelöltek** segély egyesülete kedves kötelességének ösmeri Dónán Róza, Mosel Jolán, Pálmay Ilka és Simai Rozália ürhölgyeknek nemkülönben Serly Lajos urnak a f. hó 3-án rendezett hangversenyben való szíves közreműködésükért; ngs. dr. Brassai Samuel egyetemi. tanár urnak pedig egyesületünk iránt tanúsított azon áldozatkészségéért, hogy zongoráját átengedte, hálás köszönetet nyilvánítni. A kolozsvári m. k. tud. egyetemi közép iskolai tanárjelöltek segély egyesülete 1881. nov. 12-én tartott rendkívüli közgyűlése határozatából. ifj. Szolga Miklós tanárjelölt s. egyes elnök. Frink István tanárjelölt s. egyes. jegyző.

— **Oechelhäuser Vilmos** a helybeli légeszszegények ügyi tulajdonosa ma üli szolgálati éveinek 25 ik évfordulóját Oechelhäuser ur az ipar és kereskedelem terén jelenleg Németországban egyik kiváló tekintély és több rendbeli érdemmel által lett kitüntető, ebbeli működése mellett, az újabb német Shakespir commentárok közt is nem jelentéktelen helyet foglal el; főleg Shakespeare drámáinak színpadra való alkalmazása körül szerzett magának nagy érdemet. Számos művei közül kiváló becsü. „W. Shakespeare's Werke” Berlin 1871—72.

— **Schmid József** posta ellenőr, ki majdnem 5 évig tartozkodott városunkban mely idő alatt népszerűség és kedveltségnek örvendett. Brassóba postahivatalbeli főnökül nevezetett ki.

—

